

Konferencja „Studenci w Polsce Ludowej w latach 1945–1989”

Organizacje studenckie i studenckie protesty towarzyszyły najistotniejszym przełomom w dziejach PRL-u, takim jak te z października 1956 roku, marca 1968 roku i sierpnia 1980 roku. Studenci uczestniczyli również w fali protestów w 1988 roku. W PRL-u działały jednak również organizacje zbliżone do władzy lub przynajmniej neutralne, w tym Zrzeszenie Studentów Polskich, przekształcone później w Socjalistyczne Zrzeszenie Studentów Polskich, czy Związek Młodzieży Socjalistycznej. Właśnie tym wieloaspektowym obrazem studentów zajęli się uczestnicy konferencji naukowej „Studenci w Polsce Ludowej w latach 1945–1989”, która odbyła się 17 i 18 grudnia 2024 roku

Pierwszy dzień konferencji
w budynku Wydziałów
Filologicznego i Historycznego UG

Fot. CASiD

Konferencja stanowiła pewne wyzwanie organizacyjne, ponieważ w jej przygotowaniu uczestniczyło wiele podmiotów, na czele z Centrum Aktywności Studenckiej i Doktoranckiej, Akademickim Centrum Kultury „Alternator”, Europejskim Centrum Solidarności, Instytutem Dziedzictwa Solidarności oraz Instytutem Pamięci Narodowej Oddział w Gdańsku. Koordynacją działań Komitetu Organizacyjnego zajął się dr Dominik Bień z WNS i CASiD.

POMYSŁ NA KONFERENCJĘ

Inspiracją do zorganizowania konferencji była inicjatywa Piotra Wyszomirskiego, uczestnika strajków studenckich z lat 80. XX wieku, a obecnie twórcy oraz animatora życia kulturalnego i społecznego, wystawienia na Uniwersytecie Gdańskim spektaklu *Nie tylko Przemyk*, opowiadającego o pokoleniu wchodzącym w dorosłość w końcu PRL-u. Myśl o przedstawieniu została twórczo rozwinięta w kierunku połączenia obszarów nauki i kultury, a także dziejów UG, ponieważ konferencją zapoczątkowano obchody 55-lecia naszej uczelni. Wydaje się to istotne

zwłaszcza z tego powodu, że uwypukliło to znaczenie studentów w społeczności akademickiej i ich równoprawną z innymi grupami rolę w kształtowaniu uczelni.

SYMBOLICZNY POCZĄTEK

Pierwszego dnia konferencji obrady odbywały się w budynku Wydziałów Filologicznego i Historycznego UG. Stanowiło to swoisty symbol, ponieważ to właśnie na dawnym Wydziale Humanistycznym w grudniu 1981 roku miało miejsce strajk, po którym studenci przyłączyli się do strajkujących robotników ze Stoczni Gdańskiej im. Lenina.

Pierwszym punktem wydarzenia była inscenizacja wystąpienia ówczesnego rektora UG, prof. Roberta Głębockiego, apelującego do studentów o rozwagę w działaniach. Następnie widzowie przeszli do holu budynku, gdzie obejrzeli przedstawienie *Nie tylko Przemyk* (reż. Piotr Wyszomirski).

Po powrocie do auli przyszedł czas na oficjalne otwarcie konferencji, które poprowadził Łukasz Bień, dyrektor Biura Centrum Aktywności Studenckiej i Doktoranckiej UG. W imieniu władz

rektorskich zgromadzonych gości, studentów, doktorantów, pracowników, a przede wszystkim – uczestników minionych wydarzeń przywitała prorektor ds. studenckich, dr hab. Urszula Patocka-Sigłowy, prof. UG. Głos zabrała także przewodnicząca Komitetu Naukowego Konferencji, prof. dr hab. Danuta Plecka, która po przywitaniu gości opowiedziała o idei przyświecającej organizatorom konferencji.

Niezwykle wzruszającym momentem było wręczenie brązowych medali Uniwersytetu Gdańskiego *Bene merito et merenti* („Temu, kto się dobrze zasłużył i nadal się zasługuje”) uczestnikom opozycji studenckiej z lat 80. XX wieku. Medale wręczyli dr hab. Urszula Patocka-Sigłowy, prof. UG, oraz dyrektor Biblioteki UG dr hab. Arnold Kłonczyński, prof. UG. Odznaczeni zostali Mirosław „Miron” Mironowicz, Dariusz Józefowicz, Jacek Jancelewicz oraz Tadeusz Jabłoński.

Wszyscy odznaczeni odegrali istotną rolę w kształtowaniu życia studenckiego w latach 80. poprzez włączanie się w działalność Niezależnego Zrzeszenia Studentów i innych organizacji

Przedstawienie *Nie tylko Przemysł*
w holu budynku Wydziałów
Filologicznego i Historycznego UG

Fot. CASiD

z tamtego okresu, uczestniczenie w strajkach, kolportowanie nielegalnej prasy, a przede wszystkim dzięki zachowaniu niezłomności w trudnym dla Polaków czasie.

Pierwszy dzień zakończył się panelem „Pokolenie przełomu: studencka opozycja lat 80. w Gdańsku”, podczas którego dr Dominik Bień w rozmowie z Mirosławem Mironowiczem, Jackiem Jancelewiczem i Dariuszem Józefowiczem poruszył m.in. tematy dotyczące motywów włączenia się w działalność opozycji, podziałów politycznych i ideowych oraz najtrudniej-

szych momentów w działalności opozycyjnej. Nie zabrakło również miejsca na pytania i komentarze wygłoszone przez uczestników wydarzenia. Jednoznacznym wnioskiem z rozmowy była konieczność organizacji kolejnych tego typu rozmów, tak aby przekazać wiedzę o tamtych czasach.

DZIEŃ POD ZNAKIEM NAUKI

Wydarzenia drugiego dnia miały charakter naukowy i odbywały się w Europejskim Centrum Solidarności. Rozpoczął je, w imieniu go-

spodarza, dr Jakub Kufel, kierownik Działu Naukowego i Biblioteki ECS. Konferencję podzielono na cztery części o następujących tytułach: „Wydarzenia”, „Organizacja”, „Kultura, społeczeństwo, edukacja”, „Postaci”. W każdej z nich uczestniczyli przedstawiciele wielu instytucji z całego kraju, zarówno osoby doświadczone, jak i dopiero rozpoczynające karierę naukową. Zgodnie wskazywali oni na to, że konferencja wypełnia lukę badawczą związaną z działalnością społeczną, polityczną i kulturalną studentów w okre-

Uczestnicy panelu „Pokolenie przełomu: studencka opozycja lat 80. w Gdańsku”. Od lewej: Dariusz Józefowicz, Dominik Bień, Mirosław Mironowicz, Jacek Jancelewicz

Fot. CASiD

Drugi dzień konferencji
w Europejskim Centrum Solidarności

Fot. CASiD

sie Polskiej Ludowej. W związku z tym kierownik konferencji, dr Dominik Bień, wskazał na możliwość organizacji kolejnych edycji wydarzenia i podjęcia bardziej skoordynowanych badań dotyczących studentów w Polsce Ludowej.

W najbliższym czasie na kanale YouTube Centrum Aktywności Studenckiej i Doktoranckiej UG zostanie udostępniony zapis wideo z konferencji. Zachęcamy do jego obejrzenia.

Organizatorzy konferencji:

- Fundacja na rzecz Studentów i Absolwentów Uniwersytetu Gdańskiego
- Uniwersytet Gdański
- Europejskie Centrum Solidarności
- Centrum Aktywności Studenckiej i Doktoranckiej UG
- Akademickie Centrum Kultury UG „Alternator”
- Wydział Filologiczny UG
- Wydział Historyczny UG

- Miasto Gdynia
- Miasto Gdańsk

Partnerzy:

- Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Gdańsku
- Instytut Dziedzictwa Solidarności
- Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych, Oddział w Gdańsku
- Instytut Bałtycki Stowarzyszenie Naukowo-Badawcze
- „Gazeta Uniwersytecka” UG

Dominik Bień

Drugi dzień konferencji
w Europejskim Centrum Solidarności

Fot. CASiD